

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Україна)
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

**VI МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

29 березня 2022 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Mukachevo City Council
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

29 March 2022

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 29 березня 2022 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. – 213 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2022

UDC 336.13.025.12(477)(043.2)
F59

*Recommended for distribution through Internet by
Scientific and Technical Council
of Mukachevo State University
(Minutes № 4 of 18.04.2022)*

Program Committee:

Shcherban Tetyana – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Joanna Stuglik – Dyrektor Instytutu Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim.

Hoblyk Volodymyr – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

Kobal Vasyl – Vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor.

Gerz Miroslav – the initial budget department of the financial department of the executive committee of the Mukachevo City Council.

Chernychko Tetiana – Head of the Department of Finance, Mukachevo State University, Doctor of Economics, Professor.

Organizational committee:

Stehney M. I. – doctor of ec. sc., prof; Nesterova S. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Hladynets N. Y. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Lintur I. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Petrychko M. M. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Bratyuk V. P. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Rosola U. V. – Ph.D., senior lecturer; Myhalchynets G. T. – senior lecturer.

F59 Financial regulation of changes in the economy of Ukraine: the collection of abstracts of VI International Scientific Internet Conference, Mukachevo, 29 March 2022. – Mukachevo, Mukachevo State University, 2022. – 213 p.

The main purpose of the conference is to discuss and search for solutions of urgent problems via implementation of financial regulatory changes in Ukraine's economy, the exchange of research experience and publication of the results. Submitted materials contain methodological and methodical approaches that may attract the attention of a wide variety of experts.

Organizing committee considers it appropriate to mention that not all the statements and conclusions of some authors are unconditional. However, they consider it possible to post them for discussion.

The editorial board is not responsible for the accuracy of statistical and information data, content quality and manuscripts' design (stylistic, spelling errors, etc.), and preserves the right not to share the views of some authors on certain issues discussed at the conference.

ЗМІСТ

Секція 1. Особливості розвитку фінансово-кредитної системи в сучасних умовах	
БЕЗРОДНА О. С., ОГОРОДНЯ Є. М. Інформаційно-аналітична система дотримання умов належної обачності у контрагентських відносинах з банками	8
БРАТЮК В. П. Сучасні реалії ринку майнового страхування	11
БРАТЮК В. П., ШЕРШУН В. В. Кібер-страхування як сегмент страхового ринку	13
ВЕЛИКИЙ Р. І. Структура управління конкурентоспроможністю фермерських господарств	16
ВОВЧАК О. Д., АНДРЕЙКІВ Т. Я. Вплив банківських ризиків на фінансову стійкість банківської системи	17
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю., БИЧКОВА К. С. Валютна лібералізація: переваги та недоліки	19
ГНІДИН Т. Р. Сучасний стан безготівкових розрахунків в Україні	21
ГОЛОВАЧКО В. М., ГОЛОВАЧКО В. В. Поняття та класифікація системи безготівкових розрахунків	25
ГРАБ Ю. Ю. Необхідність страхового захисту в сучасних умовах	28
ЛНТУР І. В. Роль банківських інновацій в системі забезпечення конкурентоспроможності банків	30
НЕСТЕРОВА С. В., КОПЧА В. В. Вплив військових дій на банківську систему України: сьогодення та майбутнє	32
ПЕТРИЧКО М. М. Розвиток органів адміністрування в Україні	35
ПЕТРИЧКО М. М., ХЛАНТА В. В. До питання податків в умовах воєнного стану	38
РУЩИШИН Н. М., МУТЯН І. Є. Капітальне інвестування в Україні: джерела фінансування та проблеми здійснення	40
СКУБА А. М. Проблеми сучасного страхового ринку та шляхи модернізації	42
ЧАЙКОВСЬКА М. П., СТОЯНОВ В. М. Напрямки впливу ефективного ризик-менеджменту на фінансову стійкість банківської системи	45
ЧУЙ І. Р., ГОЛДАК С. М., ДУМА О. І. Економіко-математичне моделювання рівня податкової безпеки	48

Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки

БОРА Н. Ю. Комерційна діяльність торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації	52
БАБІЧ В. В., МАКСИМЕНКО Д. В. Економічний аналіз в системі управління підприємством	55
ВЛАСЮК Н. І. Переваги застосування програмно-цільового планування розвитку територій	57
ІРТИЩЕВА І. О., РОМАНЕНКО С. С. Національні особливості організаційно-управлінської системи розвитку спортивно-оздоровчої діяльності	60
КОГУТ В. А. Соціальна відповідальність та зміна контент-стратегії ІТ компаній в LINKEDIN у період російсько-української війни	62
КОЗИК І. М. Структурні перетворення в умовах становлення постіндустріальної економіки: світовий досвід	64
ЛИЗАНЕЦЬ А. Г. Управління економічною стійкістю підприємства	66
ЛІБА Н. С. Світовий досвід реалізації регіональної промислової політики	70
НЕЧИТАЙЛО В. В. Виклики для фермерських господарств у воєнний період	73
ОБЦЬКИЙ А. А. Маркетингова політика в умовах кризової економіки як інструмент підтримки капіталізації підприємств	74

3. Пілецька С. Т. Антикризове управління економічною стійкістю промислового авіапідприємства [текст] : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 320 с.

УДК 332

Н. С. ЛІБА
Мукачівський державний університет

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Значення промисловості в економічному розвитку провідних країн світу сьогодні важко переоцінити. Саме промисловість забезпечує мультиплікативний ефект в економіці, шляхом формування попиту на сировину, енергетичні ресурси, робочу силу, створюючи найбільші обсяги доданої вартості. Це стосується як великих, так і середніх, а також малих економічно розвинених країн, «нових індустріальних країн», а також інших країн, що розвиваються (рис. 1.).

Для України найбільш вагомим є вивчення досвіду організації регіональної промислової політики двох перших груп економічно розвинених країн. Специфіка розвитку трьох наступних, на нашу думку, визначена їх історико-національними особливостями, ускладнює процес застосування їх досвіду на Україні.

Рис. 1. Класифікація країн світу за рівнем економічного та промислового розвитку

Світовий досвід свідчить, що ефективність промислової політики та результативність застосованих у процесі її впровадження заходів суттєво зростають за умов чіткого та конкретизованого визначення мети та узгодження інструментів для її досягнення. Саме тому, на нашу думку, важливим є вивчення організаційно-економічних особливостей формування регіональної промислової політики в цих країнах.

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ
В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

У більшості зарубіжних країн склалася трирівнева ієрархічно побудована система управління промисловим розвитком регіону. На першому, найвищому рівні, визначено управлінську діяльність органів центральної влади, які визначають стратегічні напрями розвитку промислового комплексу країни та здійснюють процес макрорегулювання. У переважній більшості країн це спеціалізовані державні директивні або дорадчі органи. У Франції це Міністерство промисловості, пошти та зв'язку; у Німеччині це Міністерство економіки; у Канаді діє комітет Кабінету Міністрів з питань економічного та регіонального розвитку. У Японії макроекономічні аспекти промислової політики формуються на рівні МЕТІ (Міністерства економіки, торгівлі і промисловості). Оскільки основним інструментом промислової політики в Японії є багаторівнева система планування, то основним робочим органом є Управління економічного планування (табл. 1).

Таблиця 1

Основні принципи побудови першого рівня системи управління промисловим розвитком регіону в розвинутих країнах

Країни	Мета	Інститути	Інструменти
Франція	Інтеграція національної промисловості в ринкове середовище ЄС	Міністерство промисловості, пошти та зв'язку Міністерство економіки, фінансів та бюджету	Багаторівнева система планування. Інструменти фіскальної політики спрямовані на стимулювання наукоємного сектору та інноваційної діяльності
Німеччина	Підвищення конкурентоспроможності, в цілому, особливо наукоємного сектору. Денаціоналізація інфраструктурних галузей економіки	Міністерство економіки, Міністерство фінансів	Податкова та бюджетна політика для впливу на регіональну інвестиційну складову. Стимулювання інвестицій в наукоємний сектор. Підтримка стратегічно важливих галузей(вугільної)
Японія	Приватний бізнес та держава спільно працюють над підвищенням міжнародної конкурентоспроможності країни	МЕТІ (Ministry of Economy, Trade and Industry) Міністерство економіки, торгівлі і промисловості	Багаторівнева система планування. Податкова та бюджетна політика для впливу на динаміку розвитку промисловості. Допомога малому і середньому бізнесу, яка включає гарантії за надзвичайними позиками і спеціальними кредитами (зниження податку на прибуток малих та середніх підприємств до 18%).
Великобританія	Підтримка конкурентоспроможності промисловості. Захист внутрішнього ринку	Територіальні департаменти з питань промисловості	Макроекономічне регулювання промисловості, підтримка наукоємного сектору
США	Підтримка конкурентоспроможності промисловості, захист внутрішнього ринку, експансія на зовнішніх ринках	Держрегулювання нарівні окремих штатів, місцеві органи управління	Переважне застосування непрямих інструментів, податкових, грошово-кредитних, бюджетних

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Одним з вагомих інструментів промислової політики у Франції є планування розвитку галузі у контексті планів регіонального розвитку. Саме плани регіонального розвитку (у формі контрактної угоди) забезпечують оптимізацію розподілу відповідальності між різними рівнями системи управління промисловим розвитком регіону.

Контракти планування мають універсальний характер та укладаються між регіоном та державою на період 4-7 років. За змістом типовий контракт складається з обґрунтування спільної програми дій між державою та регіональною адміністрацією й узгодженої спільної програми на кілька років та фінансових зобов'язань, що включає: спільні цілі; конкретні цілі по регіонах та заходи щодо їх досягнення; зобов'язання з фінансування.

Координуючу функцію виконує Міжміністерський комітет із проблем регіональних дій і впорядкування території, що приймає урядові рішення в галузі промислової політики на рівні регіонів, з метою забезпечення їх позитивного та стабільного розвитку. Прийняті управлінські рішення впроваджує Представництво з упорядкування території.

Окрім формування стратегічних аспектів розвитку та застосування елементів системи планування для даного рівня системи управління промисловим розвитком регіону важливим є створення відповідної системи правових та нормативних інститутів.

Як свідчить світовий досвід, локалізоване в часі та ефективно вирішення проблем у промисловому комплексі вимагає чіткої, законодавчо закріпленої системи заходів, які регламентуються відповідними нормативними документами, закріпленими як на центральному, так і на регіональному рівнях.

Узагальнення зарубіжного досвіду показує:

1) основною рисою розвитку інституційного забезпечення регіональної промислової політики у досліджуваних зарубіжних країнах є децентралізація, яка здійснюється на принципах субсидіарності;

2) регіоналізація та децентралізація стали провідними у забезпеченні ефективної регіональної промислової політики у світовій практиці;

3) промислова політика багаторівнева та реалізується центральними органами влади та регіонів, а також органами місцевого самоврядування, на відміну від того, що відносно нещодавно основну роль у формуванні та здійсненні регіональної політики відігравали лише центральні органи виконавчої влади;

4) у реалізації регіональної промислової політики зростає роль регіональних управлінських структур, громадських організацій, які відстоюють інтереси громад і регіонів, та професійних структур (наприклад, агентств регіонального розвитку), головним завданням яких є сприяння регіональним ініціативам;

5) роль центрального уряду дедалі більше зводиться до формування концептуальних засад та необхідної нормативно-правової бази.

УДК 323.325 (477)

В. В. НЕЧИТАЙЛО

Національний науковий цент «Інститут аграрної економіки» НААН України

ВИКЛИКИ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВА У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Україна до війни входила до п'ятірки провідних експортерів зернових та зернобобових культур у світі. Наша держава не так багато споживає всередині країни, оскільки основна маса сільськогосподарської продукції виробленої нашими аграріями була зорієнтована на експорт. У воєнний період функціонування фермерських господарств, як одних з провідних виробників сільськогосподарської продукції, є національним завданням від вирішення якого залежить продовольча безпека, як нашої держави, так і значних територій інших країн по всьому світу.

Весняно-польові роботи 2022 року надзвичайно важкий період для фермерів і всіх сільськогосподарських виробників. Більшість територій на яких ведуться бойові дії не будуть засіватись, а ті господарства, які знаходяться на відносно спокійних територіях зіткнулися під час посівної з проблемами дефіциту палива, добрив, засобів захисту рослин, перебоями з постачанням сільськогосподарської техніки та обладнання. Нині фермери не можуть збути та вивезти урожай продукції 2021 року, вся продукція залишається на складах господарств. Тобто ускладнення логістичних комунікацій є ще однією досить складною проблемою фермерів та інших сільськогосподарських виробників. Фермери в умовах війни орієнтуються не на експорт, а на внутрішній ринок. Для прикладу на Черкащині фермерам рекомендовано висівати круп'яні культури, зокрема гречку, просо та овес. На Вінничині фермери зменшують площі під посів кукурудзи натомість збільшують площі під яру пшеницю. На Волині аграрії менше сіятимуть технічних культур, натомість більшу увагу зконцентрують на виробництві ярої пшениці. На Львівщині через брак імпортного насіння висіватимуть те насіння, яке у них є в наявності. Також планують значно збільшити посівні площі під ярі культури. На Рівненщині планують замінити кукурудзу на пшеницю. На Тернопільщині культивуватимуть все, зокрема, і картоплю, і цукровий буряк.

У такий складний період держава надає для малих та середніх аграрних виробників (до 10 тис. га) кредитну підтримку. Програма підтримки передбачає компенсацію відсотків за кредитами на покриття будь-яких витрат, пов'язаних зі здійсненням сільськогосподарської

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>